Budapestre vonatkozó ujságcikkek

Szerző: Ötvös Adorján

Cím: Entente tábornokok a pesti szinházakról

Forrás: Pesti Napló

Bp. (Hely) | 1919. XII. 25 (Idő) | (Köt. v. füz.)

Osztályozás

Tárgy 792

Hely

Idő "1919"

Személy

Entente tábornokok a pesti szinházakról.

(Saját tudósitónktól.) Idegenforgalom! . . . Ez az, amiről évtizedek óta álmodozunk, ez az, amire már milliókat költöttünk el, ez az, amire külön hivatalt is állitottunk fel és amiből éppen azért nem lett soha semmi, mert hivatalos ügyet, aktaraktárt csináltak belőle.

Most itt van . . . Olyan nagy az idegenforgalom Pesten, hogy szomszédaink a béke éveiben megpukkadtak volna miatta az irigységtől. Az Idegenforgalmi Hivatal vezetője bizonyára büszkén veri a mellét, amikor *U. S. A.* jelzésü automobilok száguldanak végig Pest utcáin, amikor legelőkelőbb szállodáinkban csak ugy hemzsegnek az angol tábornokok, amerikai colonel-ek, olasz és francia generálisok, s amikor az Operának minden második páholyából csillogó külföldi egyenruhák kandikálnak ki. Kedves Idegenforgalmi Hivatal, vallja be, nem igy képzeltük az idegenforgalmat . . .

A legszomorubb emlékü „idegenforgalom", a románok megszállása — istennek hála! — véget ért s a most Budapesten időző előkelő idegeneket igazi magyar vendéglátásban részesitjük.

Az entente képviselői, katonai és polgári előkelőségek természetesen a napi komoly munka után gyakran felkeresik szinházainkat, érdekesnek tartottuk tehát megtudni, hogy a „nyugat" reprezentánsai milyen benyomásokat nyertek és milyen véleménynyel vannak a pesti szinházakról kulturális viszonyainkról. Magukhoz a generálisokhoz azonban nem fordultunk közvetlenül, mert ismert udvariasságuk bizonyára befolyásolta volna az őszinte véleményt; ami érthető is.

Felkerestünk tehát egy olyan személyiséget, aki hivatalból is, de egyébként is állandóan érintkezik *Bandholtz* amerikai, *Graziani* francia, *Gorthon* angol és *Mombelli* olasz tábornokokkal, valamint *Troubridge* és *Fatou* admirálisokkal. Informátorunk közvetitésével a következő érdekes adatokat tudtuk meg:

— A Magyar Nemzeti Operaházban állandó páholyok állanak a missziók tagjainak rendelkezésére, s ezek a páholyok ugyszólván *sohasem maradnak üresen.* A leggyakoribb vendége az Operaháznak *Bandholtz* amerikai tábornok és *Troubridge* angol admirális. *Mombelli* és *Gorthon* eleinte ritkábban jártak szinházba, de most, mióta a feleségeik is Budapestre érkeztek, ők is gyakrabban keresik fel az Operaház előadásait. Ez érthető is, mert hiszen a tábornokok nejeit a politika és férjeik hivatalos ügyei nem nagyon érdeklik, s a kegyelmes asszonyoknak a Budapestre látogatás nem egyéb, mint egy kis kirándulás, amelynél a mindennapi szórakozás elengedhetetlen.

— A véleményük? Hát istenem . . . Amennyire udvarias nyilatkozataikból ki lehet hámozni, eléggé kedvező. Nem egy alkalommal kérdeztem meg Troubridge admirálist operai esték után, hogy hogyan tetszett az előadás, mindannyiszor *nagy megelégedéssel, sőt szinte elragadtatással nyilatkozott.* Ilyenkor meg szoktam jegyezni, hogy a mi operaházunk még különb előadásokat is tud produkálni, csakhogy most az igazgatóság a tagok létszámát s igy a nivót is lefokozta, mire Bandholtz egy izben megjegyezte:

— Hogyan? Hát éppen most csökkentik az Operaház személyzetét, amikor mi, külföldiek, itt vagyunk? Nálunk alkalmasint éppen megforditva volna: ha vendégeink jönnének, megsokszoroznánk, amit tudunk és „csak azért is" kitennénk magunkért . . .

— Általában igen gyakran kényes és kinos kérdéseket intéznek hozzánk vendégeink — mondotta tovább informátorunk. — Amikor például látják, hogy a villamosok, oldalán, tetején és hátulján milyen életveszélyesen, durván tolonganak, vagy amikor a piszkos és gondozatlan utcákra lesznek figyelmesek, feszengve magyarázom, hogy ez *csak most van igy,* azelőtt tiszta város voltunk és európai nivóju közlekedést lehetett látni az utcákon. Az ilyen felvilágositásokra azután csak egy fejcsóválás a válasz, de ebben benne van a kinos kérdés:

— Éppen most?

— Az olasz és párisi tisztek már — bármenynyire udvariasan is — inkább tudomásomra adták, hogy a mi operánk bizony messze elmarad az olasz és francia operaházak nivója mögött. Egy budapesti „Sámson és Delila"-előadás bizonyára olyan impressziókat keltett a francia tisztekben, mintha egy budapesti habitüé megnézné „Az őrdög"-öt — Zentán.

— A fiatalabb tisztek, főleg angolok és franciák, az Operaházon kivül szorgalmasan látogatják az operettszinházakat is. Különösen a „Lili bárónő" tetszett nekik, amelynek beállitása, szenirozása megfelel az angol revüoperettek stilusának. Hogy általában Budapestet valami kis balkáni városnak képzelik, arra jellemző egy kis epizód, amelynek egy magasrangu angol katona és a „Lili bárónő" egyik primadonnája a szereplői. A kitünő angol, aznap, mikor Budapestre érkezett, kifejezte előttem azt a kivánságát, hogy szeretne szinházba menni. Én azonnal intézkedtem, hogy egy operai páholy

rendelkezésére állíjon. de ő megjegyezte, hogy valami könnyebb fajsulyu élvezetet szeretne. Elmentünk hát a „Lili bárónő"-be, a Városi Szinházba. Vendégünk nyugodtan végignézte az első felvonást, a felvonás után pedig kijelentette, hogy „tájékozódni" akar a szinpadon is és meg akart ismerkedni a primadonnával, akinek szerinte szép, angol vágásu profilja van. Kivánságát közöltem Tapolczai direktorral, aki a magasrangu vendéget lekalauzolta a kulisszák mögé. A primadonna *közelről is* megnyerte az angol tiszt tetszését és meghivta őt vacsorára. Amikor a szinésznő nem-mel felelt s mi megmagyaráztuk, hogy a primadonna férjes urinő, és a többi, szörnyen csodálkozott.

Nem igy képzelte a mai estéjét . . .

— Szorgalmas szinházlátogató még Mr. *Stead*, a *Commandement du Danube* vezérkari főnöke, aki azonban nemrég leszerelt és igy *civilben kevésbbé tünik fel a nézőtéren vagy a páholyban.*

— Drámai szinházba csak néha-néha jár egy, két angol vagy francia tiszt, főleg a „Sasfiók"-ot nézik meg, esetleg a Nemzetiben egy-egy Shakespeare- vagy Molière-előadást. A román megszállás alatt gyakrabban lehetett a megszálló tiszteket prózai szinházban látni, mert közülük sokan részint magyarul is tudtak, másrészt pedig „nőismerőseikkel" töltötték egy kellemes estét a szinházban, még ha egy szót sem is értetek az egész előadásból.

— Különben pedig örvendetesen tapasztalhatjuk, hogy a *missziók vezetői fokozódóan élénk társadalmi életet élnek* s lassankint igy alakul ki Budapesten a diplomáciai élet, amelynek eddig olyannyira hiányát éreztük. A szinésznők közül egy-egy előkelő társaságban Márkus Emiliával és Paulay Erzsivel jönnek össze a magasabbrangu tisztek, főleg pedig az olasz diplomácia képviselői.

— A budapesti konzulok, akik egyedül képviselték ezelőtt Pesten a külföldet *s emellett is pestiek voltak*, most kissé háttérbe szorultak. A katonai megbizottak helyébe lassanként ugynevezett polgári ügyvivők — chargé d'affaire — jönnek s, ezekből lesznek majd a kormánynak, vagy — ki tudja? — talán udvarnak a követei.

— Hangversenyekre — fejezte be informátorunk — nem igen járnak az entente képviselői, talán azért nem, mert hiszen a hangversenyező művészek amugy is nemzetköziek és ezeket ők hazájukban is élvezhetik. Nagynéha egy-egy francia tiszt rászánja magát, hogy koncertbe menjen, egyébként a koncertek nélkülök szoktak lezajlani.

Ötvös Adorján.